

Nederlands functionele kerndoelen

Illustraties bij de functionele kerndoelen ('Te denken valt aan...')

Voortgezet speciaal onderwijs: uitstroomprofiel dagbesteding en uitstroomprofiel arbeidsmarkt

Illustratie bij Functioneel kerndoel 1 vso uitstroomprofiel dagbesteding		Illustratie bij Functioneel kerndoel 1 vso uitstroomprofiel arbeidsmarkt	
1A	Taal- en leesomgeving ▪ aanbod ontwikkelen voor schoolbreed werken in betekenisvolle thema's met rijke teksten die aansluiten bij de domeinen wonen, vrije tijd en burgerschap; ▪ leesbevorderingsactiviteiten organiseren en aanbieden binnen en buiten de school.	1A	Taal- en leesomgeving ▪ aanbod ontwikkelen voor schoolbreed werken in betekenisvolle thema's met rijke teksten die aansluiten bij de domeinen wonen, werken, vrije tijd en burgerschap; ▪ leesbevorderingsactiviteiten organiseren en aanbieden binnen en buiten de school; ▪ gastsprekers uitnodigen in de school om iets te vertellen over hun werk.
	1B Taal in de leergebieden en praktijkvakken ▪ een stappenplan met pictogrammen aanbieden bij het praktijkvak groen voor het onderhouden van het schoolplein of de schooltuin; ▪ in een vakoverstijgend project een lessenserie met rijke teksten aanbieden rond een actueel thema; ▪ gelegenheid bieden voor een groepsgesprek over LOB.		Taal in de leergebieden en praktijkvakken ▪ bij het praktijkvak techniek aandacht besteden aan frequent gebruikte vaktaal; ▪ in een vakoverstijgend project een lessenserie met rijke teksten aanbieden rond een actueel thema; ▪ gelegenheid bieden voor een groepsgesprek over LOB.

Illustratie bij Functioneel kerndoel 2 vso uitstroomprofiel dagbesteding

2A Luisteren en/of lezen met begrip

- pictogrammen, passend bij een bekeken of beluisterde instructie, in de juiste volgorde leggen;
- het volgen van een stappenplan bij een praktijkvak;
- de betekenis van woorden ervaren door ze met meerdere zintuigen te ontdekken;
- woorden in een recept herkennen door ze terug te vinden op producten.

2B Bronnen verkennen

- het stellen van vragen naar aanleiding van een bekeken programma.

Illustratie bij Functioneel kerndoel 2 vso uitstroomprofiel arbeidsmarkt

Luisteren en/of lezen met begrip

- het maken van aantekeningen passend bij een luisterdoel tijdens het luisteren naar een podcast;
- het volgen van een stappenplan bij een praktijkvak;
- informatie structureren en ordenen over een onderwerp op basis van een tekst;
- inhoudelijke verwachtingen bespreken bij het aanklikken van een hyperlink in een tekst.

Bronnen verkennen

- een mening geven en/of een conclusie trekken op basis van voldoende betrouwbare informatie.

Illustratie bij Functioneel kerndoel 3 vso uitstroomprofiel dagbesteding

3A Doelgericht communiceren

- een tekst maken in de vorm van pictogrammen voor een bekende;
- een e-mail opstellen om iemand te bedanken;
- een vraag stellen op een interne stageplek.

Illustratie bij Functioneel kerndoel 3 vso uitstroomprofiel arbeidsmarkt

Doelgericht communiceren

- een instructie maken voor een bekend publiek;
- formulieren en werkbriefjes invullen;
- een sollicitatiegesprek voorbereiden;
- een kort betoog houden over een alledaags of werkgerelateerd onderwerp om je mening over te brengen.

3B**Creatief taal gebruiken**

- een verhaal maken met behulp van concrete verwijzers over een zelfgekozen onderwerp;
- een grap vertellen aan een ander, op verschillende manieren.

Creatief taal gebruiken

- een rap over gevoelens of ervaringen maken;
- een taaluiting creatief verwerken in de thuistaal op een poster;
- een grap vertellen aan een ander, op verschillende manieren.

**Illustratie bij Functioneel kerndoel 4
vso uitstroomprofiel dagbesteding****4A****Doelgericht gesprekken voeren**

- open vragen stellen;
- in een kringgesprek de beurt leren nemen en afstaan;
- leeservaringen uitwisselen rondom gelezen of beluisterde boeken;
- je (on)tevredenheid begrijpelijk uitdrukken in een gesprek met een bekende.

4B**Gesprekken voeren om te leren**

- samen terugkijken en vooruitkijken op wat er wordt geleerd;
- gezamenlijk klassenregels bepalen;
- oplossingen bedenken voor een probleem bij een praktijkvak of uit het dagelijks leven.

**Illustratie bij Functioneel kerndoel 4
vso uitstroomprofiel arbeidsmarkt****Doelgericht gesprekken voeren**

- open vragen stellen;
- tijdens een interview met een bekende doorvragen;
- in een formeel gesprek met de stagebegeleider ervaringen uitwisselen;
- afspraken maken over vorm en inhoud bij een gezamenlijk werkstuk.

Gesprekken voeren om te leren

- het vervolg verzinnen van een gezamenlijk gelezen verhaal;
- gezamenlijk klassenregels bepalen;
- oplossingen bedenken voor een probleem bij een praktijkvak of uit het dagelijks leven.

Illustratie bij Functioneel kerndoel 5 vso uitstroomprofiel dagbesteding

5A

Reflecteren op taalactiviteiten

- samen terugkijken op een talige groepsactiviteit;
- in het portfolio reflecteren op de samenwerking met een ander;
- reacties van anderen ontvangen op een gemaakte poster;
- leerdoelen formuleren na het wel of niet behalen van een vorig leerdoel.

Illustratie bij Functioneel kerndoel 5 vso uitstroomprofiel arbeidsmarkt

Reflecteren op taalactiviteiten

- in het portfolio reflecteren op de samenwerking met een ander;
- de gekozen schrijfaanpak bespreken na het maken van een tekst;
- leerdoelen formuleren na het wel of niet behalen van een vorig leerdoel.

Illustratie bij Functioneel kerndoel 6 vso uitstroomprofiel dagbesteding

6A

Vorm en betekenis van taal

- het verschil ontdekken en bespreken tussen rauw en rouw, wij en wei: je schrijft het anders en het betekent ook iets anders;
- de opbouw van woorden analyseren om de betekenis te ontdekken: land + kaart = landkaart, land + ing = landing;
- de verschillen tussen een vertelzin en een vraagzin ontdekken;
- samen kijken naar hoe verkleinwoordjes overkomen in een officiële brief.

Illustratie bij Functioneel kerndoel 6 vso uitstroomprofiel arbeidsmarkt

Vorm en betekenis van taal

- de reden bedenken en bespreken waarom woorden als pollepel, kerstomaatje en minister voor uitspraak- en betekenisproblemen kunnen zorgen;
- de opbouw van woorden analyseren om de betekenis te ontdekken: land + kaart = landkaart, land + ing = landing;
- zinnen maken aan de hand van wie-wat-waar-vragen bij een afbeelding;
- advertenties vergelijken vanuit de vraag welke advertentie het meest effect zal hebben, op basis van gemaakte keuzes in opbouw en taalgebruik.

6B

Spelling, formulering en interpunctie

- frequent gebruikte functionele inhoudswoorden correct leren spellen;
- spraakmodules, spelling- of grammaticacorrectie op de computer gebruiken, of bronnen zoals woordenboeken of een beeld- en gebarenwoordenboek gebruiken.

Spelling, formulering en interpunctie

- belangrijke inhoudswoorden uit de praktijkvakken correct leren spellen;
- het belang van spelling bespreken in de context van wonen en werken;
- spelling- of grammaticacorrectie op de computer gebruiken, of bronnen zoals woordenboeken of een beeld- en gebarenwoordenboek gebruiken.

**Illustratie bij Functioneel kerndoel 7
vso uitstroomprofiel dagbesteding**

7A

Talige identiteit

- naar een korte monoloog in straattaal luisteren, waarna een gesprek ontstaat over het verschil tussen taal op school, thuis, op straat en in boeken;
- samen een zin bekijken in meerdere verschillende talen en taalvariëteiten, waarna de verschillen en de overeenkomsten worden bekeken en besproken.

**Illustratie bij Functioneel kerndoel 7
vso uitstroomprofiel arbeidsmarkt**

Talige identiteit

- een taalpaspoort maken;
- met elkaar verkennen op hoeveel manieren je kunt zeggen dat je naar het toilet moet en reflecteren op wanneer welk taalgebruik gepast is;
- een korte monoloog in straattaal lezen of beluisteren, waarna een gesprek ontstaat over het verschil tussen taal op school, thuis, op straat en in boeken.

**Illustratie bij Functioneel kerndoel 8
vso uitstroomprofiel dagbesteding**

8A

Leesvoorkeur

- leesgesprekken en gesprekken voeren ter ondersteuning van de selectie van nieuwe teksten;

**Illustratie bij Functioneel kerndoel 8
vso uitstroomprofiel arbeidsmarkt**

Leesvoorkeur

- over een tekst, boek of film vertellen;

- een boekendoos maken naar aanleiding van een beluisterd of gelezen boek.

- leesgesprekken en gesprekken voeren ter ondersteuning van de selectie van nieuwe teksten;
- een boekendoos maken naar aanleiding van een beluisterd of gelezen boek.

8B

Literaire teksten

- de betekenis van een gedicht bespreken;
- een groepsgesprek voeren over de belevenissen van een hoofdpersoon;
- verschillende emoties van personages in een verhaal bespreken;
- het bespreken van in hoeverre je jezelf herkent in een personage of een situatie;
- een voorspelling doen van wat er gaat gebeuren in een verhaal en vertellen wat je zelf zou doen.

Literaire teksten

- het plot beschrijven van een verhaal: het probleem waarin het hoofdpersoon verward raakt en hoe het probleem wordt opgelost;
- samen de rollen bespreken van personages in een theaterleestekst;
- gezamenlijk een tijdlijn maken van een voorgelezen boek;
- verschillende emoties van personages in een verhaal bespreken;
- het bespreken van in hoeverre je jezelf herkent in een personage of een situatie.